

‘Niet alleen de wetenschap bepaalt wat welzijn is’

Alle stakeholders staan achter de gevonden parameters om het welzijn van vleeskalveren te meten. Dat is de tussenstand op weg naar een welzijnsmonitor. Met zo'n monitor kunnen kalverbedrijven zich onderscheiden op het gebied van welzijn.

Zo'n veertien keer zijn de vertegenwoordigers uit de kalversector bij elkaar geweest om een welzijnsmonitor op te zetten voor vleeskalveren. Dat is vaker dan Jacques de Groot, hoofd R&D van Van Drie Group, van tevoren had ingeschat. 'Dat is het waard', voegt hij er gelijk aan toe. Doordat de sector, onderzoekers en Dierenbescherming een monitoringssysteem vanaf de grond opbouwen, is er veel draagvlak voor. De sector heeft daar ook zelf om gevraagd en via de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (PVE) en Diervoeder samen met LNV geld voor beschikbaar gesteld.

>> Verduurzaming

Welzijn is een gevoelig onderwerp in de kalversector. Al is het slechts één van de aspecten van de verduurzaming van de vleeskalverhouderij, het is er wel een waar veel mensen en maatschappelijke organisaties een mening over hebben. 'Je merkt dat het een moeilijk onderwerp is in discussies met de overheid en maatschappelijke organisaties. Het probleem is dat er geen objectieve, kwantificeerbare parameters zijn om welzijn te meten. Daarnaast bepaalt niet alleen de wetenschap wat welzijn is. Er is ook nog een emotionele kant. Wij kunnen wel op basis van wetenschappelijke resultaten

zeggen dat het welzijn van de kalveren goed is, maar als de consument een rode skippybal als speeltje in het hok wil, dan moet die er komen. Ook al zijn de wetenschappers het er rationeel over eens dat dat onzin is.' Belangrijk is dan wel dat die objectieve, kwantificeerbare parameters er komen, vindt De Groot. Als startpunt waar de sector de komende tien jaar aan gaat werken.

>> Buitenland doet mee

Onderzoek naar een goede monitor is in volle gang, samen met buitenlandse partners in Frankrijk en Italië. Het doel is een monitor te ontwikkelen waarmee bedrijven een kwalificatie kunnen krijgen op welzijnsgebied. Kees van Reenen, projectleider vanuit Wageningen UR, heeft alle stakeholders in Nederland bij elkaar geroepen. Er is een stuurgroep waarin ministerie van LNV, de Dierenbescherming en bedrijfsleven vertegenwoordigd zijn. Daarnaast is er een projectgroep die de vorderingen van het onderzoek nauwgezet volgt, met onderzoekers, twee kalverhouders, de grote kalverintegraties – bedrijven die de hele keten in handen hebben – en de PVE. 'Het was natuurlijk heel wat simpeler geweest als de sector ons de opdracht had gegeven een monitor te ontwikkelen. Maar in dit geval is het





belangrijk dat alle partijen het dragen. Daarom hebben we vanaf het begin alle stakeholders bij elkaar geroepen en hebben we over iedere stap en ieder detail gediscussieerd.'

Over de uitgangspunten van dierenwelzijn was al snel overeenstemming. Het welzijn moest aan het dier zelf gemeten worden. Ook was iedereen het erover eens dat een goed welzijn inhoudt dat het dier bijvoorbeeld vrij moet zijn van angst en honger. De volgende stap was lastiger: hoe ga je dat meten? De een zegt: 'als een kalf zijn oren plat heeft, is dat een teken van angst.' 'Nee', zegt de ander, 'dat is niet waar. Kijk maar, hij is juist aan het spelen.' Naast theoretische discussies ging de projectgroep regelmatig in een stal kijken. Zo kwamen ze met elkaar tot 150 parameters die iets zeggen over dierenwelzijn.

In Nederland en met de buitenlandse partners in Frankrijk en Italië, was hierover consensus dat met deze parameters de uitgangspunten van dierenwelzijn geen geweld werden aangedaan. Onder de parameters zijn niet alleen gedragingen van de kalveren, maar ook de klinische gezondheid en parameters bij de slacht, bijvoorbeeld hoe de longen eruit zien.

>> Discussie over hemoglobine

Het hemoglobinegehalte (Hb) in het bloed van de kalveren leverde flinke discussies op. 'Voor ons nummer 1 op de lijst van punten die het welzijn bepalen', legt Bert van den Berg van de Dierenbescherming, uit. Wettelijke regelgeving verplicht de kalverhouders het gehalte op gemiddeld 4,5 mmol per liter te houden. De vraag is echter of een kalf wel gezond is als het Hb-gehalte onder 4,5 zakt. Dat zou betekenen dat ieder kalf altijd minimaal 4,5 moet hebben, in

plaats van alle kalveren gemiddeld 4,5. Van den Berg wilde dat graag uitzoeken, maar de buitenlandse partners zagen daar aanvankelijk niets in. 'Ja, daar hebben we vrij lang over moeten praten voordat we ze mee kregen. Zij vonden dat ze toch al aan de wettelijke eisen voldeden. Maar uiteindelijk stemden ze in', aldus De Groot. Dit onderdeel moet nog verder onderzocht worden.

>> Training

Het concept van een protocol is inmiddels klaar. Om dat op te stellen heeft een flink aantal dierenartsen een training gevolgd om de parameters bij de kalveren te meten. Het is belangrijk dat iedereen op dezelfde manier meet: zien mensen dierenartsen, wetenschappers en kalverhouders hetzelfde als ze tegelijkertijd naar een dier kijken? Gebruiken ze dezelfde termen? En gelden die waarnemingen ook in Frankrijk en Italië? De komende tijd is het zaak te kijken welke parameters absoluut noodzakelijk zijn en welke kunnen vervallen. Want als het bij die 150 parameters blijft, dan is 'een half jaar lang een heel leger van mensen nodig', in de hoop dat er een werkbaar protocol uitrolt. Pas met een werkbaar protocol kunnen de kalverhouders echt een meerwaarde geven aan hun vlees.

Ook al is het onderzoek nog niet afgerond, Van Drie Group maakt al gebruik van de parameters die zijn ontwikkeld, vertelt De Groot. De belangrijkste mijlpaal tot nu toe is voor hem dat er ook draagvlak in het buitenland is voor een protocol. Ruim negentig procent van de productie gaat namelijk de grens over. 'We kunnen pas echt verder als alle EU-landen de monitor accepteren.'